חדשות מהארץ והעולם בארץ

הדפס

"למות כשאתה מגן על המדינה ועל קידוש השם זאת הדרך הטובה ביותר"

בתחילת הקיץ נפל סמ"ר משה שמואל נול ז"ל בבית חאנון יחד עם עוד ארבעה לוחמים. ההורים, הרב דוד נול ורעייתו מרים, מספרים על האבל, על האובדן וגם על הגאווה הגדולה בדרכו של בנם הגיבור

תגיות: צה"ל / חרדים / לימוד תורה / גדוד נצח יהודה

הרב דוד נול ורעייתו מרים, הוריו של החייל משה שמואל נול ז"ל (צילום: יוסי אלוני)

הוא היה הבן החמישי מבין שישה במשפחה חרדית, בקושי הסתדר עם קריאה אבל למד את התפילה בעל פה, צייר ונשם את החיים במלוא הריאות. כשהגיעה העת להתגייס, גדוד נצח יהודה קרא לו והוא לא חשב פעמיים.

בתחילת הקיץ נפל סמ"ר **משה שמואל נול** בבית חאנון יחד עם עוד ארבעה לוחמים. חודשיים אחרי מסע ההלוויה יוצא הדופן מבית שמש להר הרצל, ההורים, הרב **דוד נול** ורעייתו **מרים**, מספרים על האבל, על האובדן וגם על הגאווה הגדולה בדרכו של בנם הגיבור: "מישהו מילדינו צריך להגן על המולדת שלנו".

סמ''ר משה שמואל נול ז''ל (צילום: יוסי אלוני)

מקפיא עמוס סירי מרק עוף שכל כך אהב. נבצר ממנו להודיע מתי יגיע ואמו נאלצה להכין ולאחסן. "את עדיין שומרת את המרק למוישי?", שאלתי את מרים. "כן, לא יודעת מה לעשות איתו", השיבה.

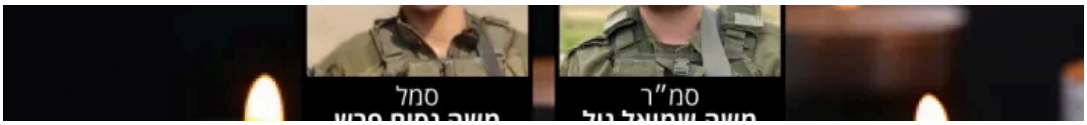
סופי הייתה בעיקר שלו. כשחצה את סף הדלת, הייתה פוצחת בנביחות שמחה, מתרוצצת בסלון, מזנקת על הספה, מטילה את עצמה על הגב, חושפת את בטנה לגירודיו המפנקים, והוא היה נשכב על הספה לידה, גורר אותה אל חיקו

וכך היו נרדמים יחד. "היה חוזר כל כך עייף", זוכרת אמו. אבל מאז שאיננו, כחודשיים חלפו, סופי פותחת פה על כל לובש מדים שמגיע, בדרכה נוזפת בו: "למה זה אתה ולא הוא?".

משה שמואל נול נפל עם שלושה חברים מגדוד נצח יהודה של חטיבת כפיר: סמ"ר **מאיר שמעון עמר**, סמל **משה נסים פרש**, סמ"ר **נועם אהרון מסגדיאן** ועם רס"ל (במיל') **בנימין אסולין** מהחטיבה הצפונית באוגדת עזה. חמישה גיבורים שנהרגו מזירת מטענים בבית חאנון.

משפחת נול המתינה עם הריאיון הזה לאישור הרב שלהם ולצאת השלושים של בנה. "ואם זה כבר לא יהיה אקטואלי so be it, הכל בידי שמיים", אמרה לי מרים בשיחה מקדימה. באתי לזוג נול ביום שבו השרב טיגן את מדרכות רמת בית שמש. התקשורת ניגנה בלהט את פזמון "גל חום שלא היה כמותו עשרות שנים". אבל בבית נול - לצד אמונה ושכול - מצאתי משב תקווה משיבת נפש.

האסון בבית חאנון: בנימין אסולין, מאיר שמעון עמר, נועם אהרון מסגדיאן, משה שמואל נול, משה ניסים פרש (צילום: דובר צה"ל)

אמו הביאה מציוריו של מוישי בכפר זיתים שלמד בו. תחושת מרחבים ותום לב עלתה מהם. על הקיר נחו שלושה ציורים ממכחולם של אחרים. באחד נראו צמרות ברוח ומתחתיו היה כיתוב: "וייצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב" (בראשית כד, סג). ואם שכחתי לשנייה היכן אני נמצא, הקיר שממול הזכיר לי. יריעת דגל שנפרשה עליו נשאה את דיוקנם של שלושה מחבריו של מוישי שנפלו בקרב.

הוא שמר עליה בחדרו, אך בשבעה אמו הורידה את היריעה לסלון. "לנצח אחים", נכתב בכותרתה. על השולחן היו תמונות של מוישי מתחנות חייו הקצרים: עם מגלשיים בחורף עליז בחרמון, עם חברים מוסיף קיסם למדורה, ובמדים, אפוד ומשקפי מגן שעלו למצח, תמונתו מעיתוני הקיץ המדמם הזה. ועל אלה, מכותל שהופקע במיוחד למענו, תחום במסגרת זהב, הציץ **הרבי מלובביץ'**.

מרים נול היא לביאה. נבונה, חדה, אנרגיות וולקניות. עקבותיה בכל החזיתות. מנסה לעשות הכל ולא נותנת לכאב להכריע אותה. מושלת בו. אם יעז להתפרץ, תהדוף אותו פנימה. היא חצתה בגאון את גיל 60, צעירה בכ־20 שנה מבעלה.

דוד בצלאל מתמודד עם בעיות בריאות לא פשוטות. שלוש פעמים בשבוע הוא מטופל בדיאליזה, מדי פעם הוא תחת סכין המנתחים. אבל הסבל זיקק ממנו רגישות על היבטיה הדקים ביותר, הנעלמים מעין. בוקר אחד שב מבית הכנסת ואיש עם כלבלב לבן עצר אותו. האיש ידע מיהו והתוודה שאין לו ילדים.

"ואני משום מה מיהרתי ואחרי שעזבתי אותו הבנתי שרצה לבקש את ברכתי, שיהיו לו ילדים. טעיתי שהמשכתי בדרכי", הוא דומע וקולו אובד, "ואני לא יודע היכן הוא, ואני מרגיש שלא עשיתי למענו".

אתה תפגוש אותו שוב.

"אני מקווה שאתה צודק, אני חייב, אני חייב".

איך אתה בימים אלה?

"ברוך השם".

הדיאליזה סוחטת?

"ואני, ואני, אבל אנחנו אסירי תודה"

אכן, אכן, אבל אנחנו אסירי תודה.

אסירי תודה?

מרים: "כן, בלעדיה היה מאבד את חייו".

הם באו מקצוות עולמם האנגלוסקסי. הוא רוקח מקייפטאון, היא עורכת דין מלוס אנג'לס. אמה **קרול** הייתה נשיאת ארגון נשים רפורמי, אביה **סטיוארט - שמואל** בשמו העברי - היה נשיא ה"שול" (בית כנסת) הרפורמי.

כשהייתה בת 11 טבע בתאונת צלילה באוקיינוס השקט. "הוא היה היהודי הכי טוב שידעתי", היא אומרת, "והרבנים הרפורמים רק ידעו להסביר שלעיתים לאנשים טובים קורים דברים רעים ואלוהים לא יכול להיות בכל מקום". היא התחילה לטעום טעם אכזבה, חשה שאביה החליק בין סדקי ההשגחה משמיים "ואם כך למה בכלל צריך אלוהים אם אינו יכול להיות בכל מקום?".

כשמלאו לה 30, שבע שנים צעירה מהגיל שבו נספה אביה, שלושה אנשים קרובים אליה מתו פתאום. בהם הייתה אישה בת גילה שהלכה לעולמה ממשבר לבבי לא צפוי. היעלמותם ניערה אותה. לא ישנה כל הלילה ואמרה לעצמה: "אני יכולה למות מחר".

לאחר שהצטרפה כשותפה במשרד עורכי דין בלוס אנג'לס, עברה לניו יורק, התנחלה בגריניץ' וילג' וכתבה למגירה בעיקר על אביה. באחד הימים הלכה לבית כנסת קטן שבו לימד רב מבורו־פארק, משכנה של הקהילה האורתודוקסית הגדולה בעיר. הוא דיבר על הנפש, על החיים שלאחר המוות, על נושאים שמעולם לא שמעה אצל הרפורמים, "וכך נהייתי חרדית". היא התחילה לשייט על הקו לישראל, כעבור כמה שנים עלתה.

דוד בצלאל נולד בקייפטאון למשפחה שהגיעה ב־1895 מליטא. סבו היה רוכל. הוא התפרנס בעיקר ממכירת סחורה ליהודים שהיגרו בהמוניהם ממזרח אירופה. דאג שילדיו יקבלו חינוך מהמעלה הראשונה. שניים היו לרופאים. **קלוד - קופל** בשמו העברי - אביו של דוד, היה רוקח.

יהדותם לא הייתה בדיוק מוקפדת. הלכו בערב שבת לבית כנסת, שמרו על

הלכות הפסח, אבל לא ממש למדו. גם לא עברית. דוד נטה לדת. את הבר מצווה חגגו לו ב"שול" יפה, רב מאנגליה עשה עליו רושם אדיר. דוד קיבל ממנו סידור והתחיל ללכת בכל שבת לבית הכנסת.

"היהודי הממוצע היה פחות דתי ממני", הוא מחייך, "הפכתי לנער חרדי בלי להיות חרדי". את השליח הראשון של חב"ד ביוהנסבורג, הזמין גם לקייפטאון, "והוא השפיע עליי".

דוד התחיל לבקר בארץ. בימי ההמתנה לפני מלחמת ששת הימים נטש את לימודי הרוקחות ויצא להתנדב בישראל. בגלל שלחברו לא היה דרכון, החמיץ את מטוס המתנדבים הראשון, עלה לשני, ובילה בו 24 שעות. כשריחף בין יוהנסבורג למדריד, בין רומא לאתונה, פרצה המלחמה. הוא נחת בלוד, מצא שממה ושובץ לעבודה בקיבוץ נחשון.

"לו הייתי מספיק למטוס הראשון היו מעלים אותי מיד על מדים". לאחר כמה חודשים בארץ, שב לדרום אפריקה, עבר את מבחני ההסמכה לרוקחות, ולאחר נישואי בזק שהסתיימו ללא צאצאים חזר לארץ. הוא היה אז בן 50.

איך נפגשתם?

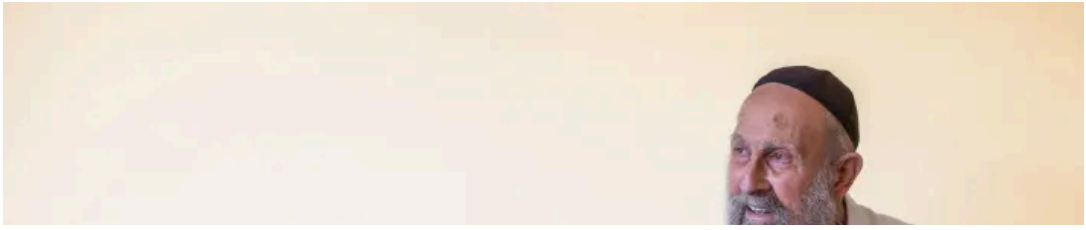
מרים: "על ידי שידוך, חברה הציעה לי אותו עוד כשהייתי בניו יורק".

היכן הייתה הפגישה הראשונה שלכם?

"במלון שרתון פלאזה בירושלים".

הבנת מיד שהוא האחד?

"לקח לי קצת זמן".

הרב דוד נול ואשתו מרים, הוריו של החייל משה שמואל נול ז"ל (צילום: יוסי אלוני)

מרים ודוד התחתנו ב־1996 בבית הכנסת "החורבה" בעיר העתיקה בירושלים. הם גרו 11 שנה ברובע היהודי, נולדו להם שלוש בנות ושלושה בנים. מוישי היה החמישי מבין השישה. הוא ראה אור בביקור חולים בירושלים, בכ"ב באלול שנת 5763 (20 בספטמבר 2003) ונימול בשבת, ביום הראשון של ראש השנה. כשילדה אותו, מלאו לאמו 43 שנים, "וזה לא מובן מאליו, מוישי היה מתנה".

מה היה הרושם הראשון שעשה עלייך?

"תינוק חמוד, הייתי עייפה, אבל הוא לא נראה כמו הילדים האחרים שלי. הפנים שלו היו שונות".

איך שונות?

"כל ילדיי דומים זה לזה. לכולם עיניים בהירות. הוא, היו לו עיניים חומות. לאחרים יש פנים עגולות, לו היה סנטר מחודד כזה".

ולמוישי אצה השעה. עבר באחת מזחילה לריצה. לא נח רגע. לא יכלה לקחת אותו לפארק ולשבת לדבר בנחת עם אימהות אחרות. גם לא לטייל איתו בשקט בשבתות ברחובות הרובע. "הייתה לו אנרגיה שמעולם לא ראיתי, ובתוך שנייה היה עלול להיות כבר כמעט בשוק הערבי".

בגיל הגן התגלה הליקוי. הילד לא הצליח להירגע או להתרכז, והתקשה להבין שפה. הוא אובחן כדיסלקטי, מה שיפגע ביכולתו ללמוד לקרוא ולכתוב. בחברה חרדית שחיה מינקות על האותיות, על דפי הסידור, על עמוד הגמרא, דיסלקציה

חריפה היא מכשול שלא ניתן להגזים בחריפותו. "אז תאר לך איך ילד כזה מרגיש", חולקת איתי מרים.

איך הוא באמת הרגיש?

"תמיד היה ילד שמח, מפני שהדגשנו את הדברים שהיה מסוגל לעשות. רשמנו אותו לחוג רכיבה על אופניים, לג'אגלינג (להטוטנות - מ"ח), הוא ידע טוב מתמטיקה אז נתתי לו שיעורים פרטיים במתמטיקה".

כפיצוי על מחסום הקריאה והכתיבה, ניחן בזיכרון אודיו יוצא מן הכלל. השתתף בשיעורים במתכונת הרצאות וזכר הכל. חזר בפרטי פרטים על כל סיפורי התנ"ך ועל פרשיות התורה. את אלה ליווה ב־IQ רגשי גבוה מאוד. שיחו היה חם ומילותיו קלחו. הוא תקשר עם אנשים בטבעיות כאילו היו אחיו, ידע היטב לעודד אותם ולאושש את רוחם.

נער מאוד אינטליגנטי, שנשא על כתפיו כמה מכשולים מאוד משמעותיים. לקראת הבר מצווה נזקק לחצי שנה כדי לזכור את ה'מפטיר'. אחרים עושים זאת בחודש. "כל חייו נאלץ להיות לוחם", מדגישה אימו. האב דוד: "הוא לא היה מודע לעובדה שהוא 'פייטר', הוא פשוט היה ילד נהדר. אף פעם לא קלטתי ממנו אכזבות, מעולם לא ראיתי אותו נרגז".

הם שלחו אותו לכפר זיתים, לישיבה עם מרכז למידה והדרכה מיוחדים. אחד הרבנים, **יקיר וכטל**, הבחין פעם שהסידור שלו פתוח תמיד על אותו עמוד. רק אז קלט שאין הבחור יודע לקרוא. "איך אתה מתפלל?", שאל אותו, "כמו שהמלמד לימד אותנו בגן", השיב מוישי. הרב נחרד. תפילתו כתפילת ילד בן 5. "היית רוצה ללמוד להתפלל?", המשיך ושאל. מוישי חיבק בלהט את ההזדמנות.

הם נפגשו אחת לשבוע והתחילו מברכת השחר. בשיעור מוישי למד קטע, שינן אותו במשך שבוע ובמפגש הבא התייצב כשהוא זוכר אותו בעל פה. לאחר שנה ידע את כל התפילה. אבל משה שמואל לא אמר די. הוא רצה להכניע את הקריאה, להכות שורשים, להתנחל בה. בלא עכבות, ללא רסיס בושה, נהג להתייצב כל כמה שבועות בבית הרב לשאול ספרי קומיקס של ילדים.

מאוד פנוי. חדווה השועפת. הדהימו את הרב יקיר. "איך אתה מצליח להיות

שמח כל הזמן?", שאל אותו נפעם, "מספיק קשה לי עם האתגרים שלי", ענה הנער, "אז שאני אוסיף לזה עצבות?". בגיל 17 למד משה שמואל נול קרוא וכתוב.

"תסתכל על זה", מפנים אותי הוריו לתמונתו עושה סקי בחרמון, "זה בדיוק מוישי", הם רוכנים אליו, כמבקשים להיטמע לצידו בפריים, "הוא לא ידע לעשות סקי, פשוט לקח מגלשיים והחליק מההר והיה הכי מאושר שאפשר להיות".

בכפר זיתים גברה צדיקותו. בתום שנת לימודים אחת התכנסו הבחורים למסיבה בבית הרב ושבו לבתיהם. "זה לא בסדר שהשארתם את ביתי הפוך ומלוכלך", כתב להם רבם יקיר בכעס. כעבור כמה שעות שמע נקישה על דלתו. מוישי עמד מאחוריה. ברגע שקרא את ההודעה עלה על אוטובוס, יצא מבית שמש, נסע שלוש שעות והתייצב לסדר את הבית.

שעה ארוכה עבדו יחד ואחריה הציע הרב שיישאר לישון. אבל הוא סירב, כי שכח להביא איתו את התפילין שלו. מוישי תפס אוטובוס אחרון מטבריה, נסע עוד שלוש שעות לביתו בבית שמש כדי להתפלל שחרית כראוי.

משה שמואל אהב את ימיו בכפר. התחבר לבעלי החיים, התיידד עם התושבים ובשבתות התפלל איתם. לא אז ולא אחר כך לא היו לו חברה או שידוך באופק. אבל היה מנוי וגמור עימו: כשיתחתן, יגור בכפר זיתים, שם יגדל את משפחתו.

מסלול הבוגרים בכפר זיתים הוביל אף אותו לצה"ל. באוגוסט 2023 חצה עם חמישה חברים את שער הבקו"ם. הוא רצה להיות חשמלאי כפי שהוכשר בכפר. אבל עקב פרופיל בריאות גבוה מוין לגדוד נצח יהודה. אמו ניסתה לשכנע אותו שבכל זאת ינסה לא להגיע לקרבי, ואולם הוא סירב. "אני טוב בזה", אמר לה.

ערב 7 באוקטובר הגיע לחופשת שמחת תורה. עם האזעקה הראשונה הטלפון התחיל לצלצל ולא נדם. כולם נקראו לחזור. חיפשו בקדחתנות רכב שיקפיץ אותו לירושלים להסעה לבסיס והעלו חרס. לבסוף מונית גדולה עם נהג במדים אספה את כולם. לאחר כחודש בלבד בצבא, כשהוא בקושי יודע איך יורים, נשלח עם שאר הטירונים לגבול עזה. אחר כך הוחזרו כולם לבא"ח כפיר והמשיכו באימון

שקוצר לחצי.

היה שלם עם השירות שלו בצה"ל?
מרים: "כן ולא. הוא לא גדל בבית שבו ההליכה לצבא מובנת מאליה. בעיניו זאת הייתה מחויבות. לא היה כמו כמה מחבריו שרצו להחזיק נשק ולירות באנשים. יש לי חברים, אפילו חרדים, שהילדים שלהם רוצים להיות רמבו. הוא לא היה ילד כזה. אבל הרגיש שהוא משרת את מדינתו. ברגע שכבר היה שם, היה שלם עם זה".

היה לו חשוב שמשפחתו תראה אותו בפעולה. מהסרטונים ששלח למדו שהוא חייל מצטיין, שהוא יורה טוב, שהוא משגר הרימונים של יחידתו, שנשלח לקורס להטסת מזל"טים. וצה"ל ידע לתגמל אותו. במסגרת שירותו אפשרו לו להוציא רישיון נהיגה. שבוע קודם שנהרג עבר מבחן תיאוריה, והמשפחה כבר שקלה לקנות מכונית.

היה גאה בכפיר שלו. פעם הגיעו מארצות הברית לבסיס החטיבה אב עם בנו בעל צרכים מיוחדים. מוישי התנדב להציג לפניהם את מקום שירותו. הוא תר איתם את המחנה וסיפק הסברים.

לעיתים הביא את הצבא הביתה. בבוקר אחת השבתות ניסה ללמד את אביו נוהל קרב פנים אל פנים. "זה ריתק אותי ולא רציתי לעצור אותו", דוד מספר, "בגלל זה איחרתי ל'שול', אבל הוא היה כל כך נלהב שלא רציתי להפסיק אותו".

סיפר לכם על מגע עם הפלסטינים, עם אנשי חמאס, איך הרגיש בקשר לכך?
מרים: "הם שנאו אותם, פשוט שנאו אותם".

איך זה התבטא?
"אם אתה רואה מחבלים - הרוג אותם בלי להסס".
דוד: "אין לנו אלטרנטיבה. לא אנחנו הבאנו למצב הזה. הם רוצים לגזור מוות על העם היהודי".

לפני כמה שבועות, הוא מספר, ראה בנייד שלו סרטון מאנגליה. שמונה אנשי דת מוסלמים משמונה מסגדים שם אמרו "עלינו להרוג יהודים". קול דוד מתוסס עתה

נוב'לים נשמנונה נסגרים שם אנחה. "עלינו לחזור לחוגי הזוגים", קולה נשמע עוטה, "וזה קורה באנגליה, במדינות אחרות זה חזק יותר. אינך יכול להיות טוב מדי לאויב שלך".

רוב הזמן עבר על מוישי בגבול, באזור ארז. הוא נכנס לעזה ויצא כעבור חודש. סיפר שלא ראה איש. מדי פעם מחבל הגיח מהמנהרות והם ניסו ללכוד אותו. אחר כך עלה לחודשיים בלבנון. כשהתחדשה הלחימה בדרום, שוב הוחזרה יחידתו לגבול עזה. לא פעם הגיע הביתה רק כדי לקחת את אביו לבית חולים ומיד חזר לשטח.

הצבא שיתף פעולה עם הצרכים של המשפחה?

שניהם: "מאוד, יוצא מן הכלל".
דוד: "האבות של החיילים האחרים בני 50, 55 בדרך כלל, אני מעל 80, זה בלתי רגיל".

פעם בחודש היה מגיע ליומיים־שלושה ומוצא זמן גם לאחיו ואחיותיו. "הוא היה המנטור של הבנות הבוגרות ממנו", מספר אביו. אחת מאחיותיו עברה תקופה קשה. הוא נפגש איתה ועזר לה לצאת מזה. "את אדם אדיר", שב והבטיח לה, "הייתי מתחתן עם נערה כמותך, באמת עבדת קשה כדי לגדול, אני כל כך שמח שיש לי אחות כמוך, תתמקדי בהווה, לא בעבר".

אחותו הבכורה, אם צעירה, מאוד רצתה לצאת למסעדה אך נבצר ממנה. הוא בא אליה, הביא את המוזיקה שלו והתקין לה ארוחת ערב מלבבת. אחד מאחיו חרדי מאוד שאוכל רק במסעדות עם הכשרים מסוימים. בפגישות איתו הקפיד מוישי לבחור רק את המקומות הנכונים.

"הוא פגש כל אחד מאחיו בדיוק היכן שרצו ונתן להם 'חיזוק' (במלעיל)", נזכר דוד. דממה נופלת בינינו ובסופה נזכר דוד. "אהב לומר הרבה פעמים 'כיבוד ילדים'".

כיבוד ילדים?

מרים: "זאת בדיחה פרטית. היו מדברים על כיבוד מבוגרים, והוא היה אומר 'מה בקשר לכיבוד ילדים?'".

צוחקים.
דוד: "כן, הדרך שבה היה אומר את הדברים...".

המעניין ביותר בחיי בנם, הם מסבירים לי, שבצבא ממש לא ניתן היה להבחין בדיסלקציה שלו. פעם ביקש מפקדו לקדם אותו לתפקיד בבא"ח. מוישי הלך לבסיס, בדק וראה שהמשימה גדולה עליו, כרוכה בהרבה כתיבה וקריאה.

הוא שב למפקדו והסביר שייאלץ לעשות באיטיות רבה את עבודתו "ולא לזה התכוונת", הדגיש באוזניו. הקצין הודה לו על כנותו. "אבל הנקודה היא", מדגישים הוריו, "שהיה כזה חייל חכם וטוב שמפקדו לא ידע כלל על אתגרי הקריאה שלו".

בעיני חבריו מנצח יהודה היה מלאך משמיים. על הבוקר היה סוחף אותם בשמחת החיים שלו. בצהריים היה זה הוא שהעלה לשומרים את ארוחתם. דוד מראה לי את לוח חיתוך חלת השבת שעשה בנו בנגריית כפר זיתים. פסים כהים על רקע עץ בהיר. היו בבית לוחות יפים, אבל מרגע שהגיע זה של מוישי, הפך ל"יפה של הבית".

בערב שבת אב הבית הוא שעושה קידוש, כולם שוטפים ידיים והאב מברך "המוציא", בוצע את החלה ומחלק לסועדים. אבל דוד החליט לשנות את סדר הדברים. ברגישותו הבחין שמוישי, בגלל שהתקשה לקרוא, לא התפלל בבית הכנסת כאחיו והחליט לפצות אותו: "רציתי לתת לו להרגיש 'מענטש' גם בממד אחר".

ערב שבת אחד אמר לו: "אתה תברך ואתה תחלק לכולם חלה". מאז היה זה לנוהג. בכל ערב שבת שהיה בבית היה זה מוישי שבירך, בצע וחילק לכולם.

ביום רביעי, שבוע לפני שנפל, הגיע ללוות את אביו לניתוח בזרוע ימין. לאחר שחזרו מבית חולים שערי צדק, נשאר עוד יום לוודא שאביו במצב יציב. בשישי בבוקר חזר לגבול ובמוצ"ש נכנס גדודו לעזה.

ביום שני, 7 ביולי 2025, בערך ב־17:00, צלצל לאימו מהטלפון של מפקדו: "אל תדאגי", ניסה להפיג את חששותיה, "אנחנו בטוחים. אנחנו ליד הגבול, גילינו מנהרה, והלילה ניכנס לפוצץ אותה. אצלצל אלייך מחר באותה שעה". היא חשה הקלה: "אוקיי, שמעתי ממנו, הכל בסדר". כשהמחשבה הזאת מלווה אותה שקעה בשנת לילה רגועה.

בית חאנון, 22:00 בערך. כוח מגדוד נצח יהודה חוצה ברגל ציר שלידו פעלו טנקים וכלים הנדסיים. בחשיכה ממתין לו מארב מתוכנן של חמאס. מחבליו למדו את תנועת הכוחות ומלכדו נקודות מפתח. זירת מטענים שהוסתרו זה ליד זה בצד הדרך מופעלת באחת. חמישה פיצוצים אדירים מזעזעים את הלילה, אזעקות העוטף מיללות ביישובים.

כשמתפזר עשן התופת, מתברר שהאובדן בלתי נתפס: ארבעה הרוגים מנצח יהודה והרוג מהחטיבה הצפונית באוגדת עזה. בכוח החילוץ 14 פצועים, שניים מהם באורח קשה. "לילה נוראי, פינוי תחת אש גיהינום", כתב אחד מהם.

רמת בית שמש, שלישי, 8 ביולי, שעה 3:00 לפנות בוקר. נקישה בדלת של משפחת נול. דוד יורד מחדר השינה בקומה השנייה. ראשית, הוא מכניס את סופי לחדר סמוך, שלא תתקוף את הבאים. פותח. על הסף ארבעה במדים. אחד מהם רופא. "אוי לא...", זה כל מה שהצליח לחלץ מפיו. הוא עולה למעלה אל אשתו. "באו אנשים מהצבא...", הוא לוחש לה.

מרים מנסה להיאחז במיטה. מחשבת בזק חולפת בראשה: "אם לא ארד, אולי לא אצטרך לשמוע מה יש להם לומר". היא יורדת, מנסה להדוף את הבשורה. כדי להכתיב מציאות שבנה רק נפצע היא שואלת אותם: "באיזה בית חולים אוכל לבקר אותו?".

אבל באותה נשימה ברור לה שאין שמץ היגיון בשאלתה. כדי לדווח על פצוע לא מגיעים ארבעה מצה"ל במעבה הלילה. היא שבה ומביטה אליהם. פניהם מפיקים "לא" נואש. לא, בנה אינו פצוע.

צילום מן הלוויה של סמ\'\'ר משה שמואל נול ז"ל (צילום: חיים גולדברג פלאש 90)

שיירה אוחזת דגלי ישראל, כששירת "אני מאמין" עולה משורותיה, ליוותה את משפחת נול מביתה ברמת בית שמש לחלוק כבוד אחרון למוישי בהר הרצל. לצד חאקי צבאי צעדו אנשים ענובים, חובשי מגבעות עטופים בבועת כאבם.

בחוד, נסמך על מקלו ובראש מורם, פסע האב דוד בצלאל נול. "מוישי בני, הכנתי הספד אבל אני רוצה להעיר הערה. מעולם לא ראיתי אהבה בין שני אנשים כמו בינך לאימך. זה היה משהו להתגאות בו. היית בן יוצא דופן, אנחנו אוהבים אותך לעד".

והרב **קלמן שפירא**, רב הקהילה בבית שמש, גרס כי האחות **חיה** ביקשה שייקבר בהר הרצל. אולי כי ידעה שדווקא משם יקומו כל הקדושים, "ויהיו הראשונים לתחיית המתים". והאחות **גילה** אמרה: "משה שלנו, הייתה לך אישיות גדולה אבל לב עוד יותר גדול". והאחות **אסתר** ספדה: "מוישי, מוישי, מוישי. נשמה יקרה, אח אהוב, קדוש שלי". והאחות **חיה** הוסיפה: "הוא היה עבורי מורה דרך וחבר נפש".

וראש ישיבת כפר זיתים, הרב **דב פרנק**, הדגיש: "תלמידנו היקר, השארת אותנו עם המון שאלות, איך נסתדר בלי החיוך שלך?". והרב יקיר וכטל, כשכתפיו רועדות מבכי, קבע: "מוישי, אתה ממשיך דרכו של רבי עקיבא בדורנו (על פי

המסופר, רבי **עקיבא** החל ללמוד תורה בגיל 40 - מ"ח). כמו שנלחמת לשבת לידי בסעודות שבת, כך בישיבה של מעלה אתה נלחם לשבת ליד הרבי שלך, רבי עקיבא".

אין לכם ייסורי מצפון שלא מנעתם ממנו להתגייס?

מרים: "מישהו מילדינו צריך להגן על המולדת שלנו. אנחנו מאוד גאים שהוא שירת את המדינה, ואם אתה יהודי דתי, אתה מאמין שנקבע מראש שהוא ימות באותו יום. הוא יכול היה למות במיליון דרכים אחרות. כשהוא הולך ברחוב או שוחה בחוף תל אביב. אבל למות כשאתה מגן על מדינתך, למות על קידוש השם, זאת הדרך הטובה ביותר לעזוב את העולם. אתה חייב להאמין שניתנו לו השנים האלה והוא ניצל אותן הכי טוב".

דוד: "אני חולק על אשתי בעניין הזה. אני משוכנע שהיה חי חיים נהדרים ומלאים כפי שאיחלתי לו. והוא היה ממשיך להיות אח נפלא ואב יוצא מן הכלל. אבל אם רוצים להגן על המולדת שלנו, עלינו להילחם".

בנם הצעיר לומד בישיבת **לובביץ'**. אחריה ייצא עם חבריו לשנה במרכז העולמי של חב"ד בניו יורק. כשישוב מתברר שיתגייס, אבל לא ליחידה קרבית. הוא יהיה משגיח כשרות או משהו דומה, אבל קודם ישלים את לימודיו בישיבה. "אנחנו מאמינים שלימוד תורה חשוב מאוד להגנת המדינה", מדגישה מרים, "אבל מוישי לא היה יושב ולומד תורה כאחרים. הוא לא היה מצטיין בזה, אז הוא הצטיין בהגנה על המולדת, בלחימה".

מה עדיף?

"לא יכולה להגיד. אני מאמינה שכל אחד צריך לשרת את המולדת בלחימה או בלימוד תורה".

את לא כועסת על מי שאינם משרתים בצה"ל?

"לא כועסת כל עוד הם ממש לומדים תורה ולא משתמשים בזה רק כתירוץ להתחמק מהצבא".

על דלתות האמהות של לומדי תורה צה"ל לא ידפוק ב־3:00 לפנות בוקר.

"זה הכלל אבל לא בהכרח. שתי חברות קרובות שלי איבדו את בניהן בתאונות

זה הבדל. אבל לא בהכרח. שתי הבחורות קרובות של אבדה את בניהן בתאונות. העיסוק השונה לא אומר שלא תאבד את הבן שלך. הוא רק אומר שלא אנשי צבא יעירו אותך כדי לספר לך על זה".

אתם לפעמים שואלים את בורא עולם למה הרעה הזאת פקדה דווקא אתכם?
דוד (לוחש): "לא, לא, לא".

למה לא?
מרים: "אתה יכול לשאול גם למה זכינו להביא את מוישי. לא עשיתי שום דבר שעיצב אותי ראויה שהילד הזה יהיה בחיי. כשאתה מתחיל בשאלות של 'למה?', אין לזה סוף. עליך להאמין שיש אדון עולם שמנהל כל פרט".
דוד: "אם זה קורה, זה קורה. יש לזה מחיר. בשביל זה יש הר הרצל".

אתה מדבר אל אלוהים?
"אני מנסה, אני לא מתלונן".

מה אתה אומר לו?
"אני מתפלל אליו ולא חושב להתלונן להשם. בני הוא חלק מהגבורה שבאה להגן על עם ישראל".
מרים: "אני מתפללת שייתן לי את הכוח להתמודד עם הדבר הנורא הזה. אבי מת באוקיינוס, מוות שלא היה בו שום היגיון. אבל מותו גרם לי לחשוב על משמעות החיים ולהיות לדתייה כעבור 20 שנה".

ואיך את מפרשת את המוות של מוישי?
"עליי להיות אסירת תודה על השנים שהיה לי הילד המדהים הזה. אפשר לשאול למה הגיע לו למות? אז באותה עת אתה יכול לשאול למה הגיע לו לחיות? אנחנו לא יודעים אף 'למה'. אין תשובות, כי אנחנו לא מנהלים את זה ולא הייתי רוצה לנהל את זה. מדובר בתפקיד די קשה".

איך אתם רואים את חייכם מכאן ואילך?
דוד: "אני יכול לשאול אותך אותה שאלה...".

לא בטוח שתהיה לי תשובה...

פרץ צחוק. אחריו מרים אומרת שייאלצו לעבור את התהליך. את ארוחות שבת המיותמות, את השמחות עם נוכחותו הנפקדת. עוד מעט ייוולד בעזרת השם תינוק חדש והוא לא יראה אותו. הברית של נכדם הראשון והיחיד בינתיים הייתה ארבעה ימים לאחר 7 באוקטובר. למוישי לא אושר להגיע, והוא היה איתם דרך הנייד שלו. לפדיון הבן קיבל פס אך לא גילה להם. לפתע פתח את דלת אמו ואביו והצטרף לשולחן החגיגי.

נותרו להם חמישה ילדים, מרים מזכירה לי, ולמענם תמשיך, לא תפסיק את חייה. "כי מוישי היה רוצה שנהיה הכי שמחים שאפשר".

תצליחי לממש את זה?

"לאחר שמאבדים איבר עדיין חשים אותו. אני לומדת ללכת בלי רגל, בלי מוישי שלי".

מוישי דיבר רבות על חלומו להתחתן, להקים בית ולגדל ילדים. במקום זאת, משפחתו הזמינה ספר תורה מיוחד אשר ינציח אותו ויהיה למורשתו. הכנסת ספר תורה זה לארון הקודש שבישיבתו, תהיה עבורם החוויה הקרובה ביותר להובלת מוישי לחופה. כדי להשתתף במצווה מיוחדת זו, אנא הצטרפו בלינק זה